

Presentació a Roma d'un llibre del nostre cardenal

El passat dimecres 29 de maig, a la seu del Pontifici Institut Augustinianum, situat prop del Vaticà, va tenir lloc l'acte de presentació d'un dels darrers llibres del cardenal de Barcelona, el Dr. Lluís Martínez Sistach, editat en italià per la Libreria Editrice Vaticana. Es titula *Cristiani nella società del dialogo e*

della convivenza, i n'ha fet el pròleg el cardenal Tarcisio Bertone, secretari d'Estat. Varen intervenir en l'acte el cardenal Agostino Vallini, cardenal vicari per a la diòcesi de Roma; Vicente Cárceles Ortí, historiador; Antonio Pelayo, periodista; Sergi Rodríguez, director de l'Institut Cervantes de Roma; i el nostre cardenal arquebisbe. Els presentadors varen remarcar l'actualitat del llibre, especialment en aquests temps de grans migracions i de globalització creixent.

GLOSSA

Força edat... i amb molta força

En acabar un dissabte al vespre la celebració de la missa dominical anticipada, acomiadava les persones que hi havien assistit. Una senyora d'edat avançada em digué: «Per què no fa un article adreçat a les persones grans que vivim soles, amb molta rutina i poques il·lusions?» Doncs, som-hi!

Cal tenir ben present que estar més o menys allunyat d'activitats professionals no és sinònim de ser inútil. Mentre vivim, sempre és possible trobar nous sentits a la vida, i més des d'una perspectiva cristiana. «No em rebutgis, doncs, al temps de la vellesa; ara que decau el meu vigor no m'abandonis» (Sl 71,9). No estem sols en el nostre caminar. Déu Pare és amb nosaltres. I sempre podem trobar nous camps d'acció, nous interessos.

Cal redescobrir el valor que pot tenir el moment present, la senzilla grandesa de la vida de cada dia, el que n'esperem. Trobar noves motivacions, perquè no ens les regalaran! Ho han de fer els ancians i, si és pos-

sible, fer-ho en grup. Això, que val per a tothom, és particularment important a la vellesa. Quan ja no es pot competir, només es pot compartir. Trobar nous interessos i fer-ho en grup.

Certament, a la vellesa hi ha limitacions que a vegades se senten de manera feixuga. Totes les etapes de la vida en tenen, encara que semblin inexistentes. Convé ser capaç de viure, posar vida als anys des de les pròpies limitacions, a partir d'elles i malgrat elles. Quan un hom reconeix i assumeix el que és humilment, sempre pot anar més enllà. Es tracta d'enriquir la pròpia vida quotidiana i fer-ho al costat dels altres, dels qui comparteixen la mateixa situació. El temps de la vellesa no ha de ser un temps per al tancament, sinó un temps per al diàleg, i hem de tenir ben present que la fe sempre obre perspectives d'esperança a la vida. «Encara donaran fruit a la vellesa, continuaran plens d'afania i de vigor» (Sl 92,15).

Enric Puig Jofra, SJ

PARAULA I VIDA

Llibertat religiosa i pau social

Celebrem aquest any el 1.700 aniversari de l'Edicte de Milà i és pertinent recordar-ho i situar aquest esdeveniment en el marc de les relacions entre religió i societat i entre Església i Estat. Així es va fer en les recents Jornades d'Actualitat Canònica, organitzades per l'Associació Espanyola de Canonistes a la Universitat Pontificia de Comilles, en les quals vaig tenir el goig de participar.

L'anomenat Edicte de Milà fou donat el 13 de juny de l'any 313 i, com ens explicava en les seves classes l'eminent professor de dret romà Gabrio Lombardi, «té una importància transcendental perquè indica la *libertatis initium*, l'inici de la llibertat del món modern».

Les mesures donades pels emperadors Constantí i Licini significaren no només el final progressiu de la persecució contra els cristians, sinó sobretot l'acta de naixement de la llibertat religiosa. Podem dir que amb l'Edicte de Milà varen sorgir per primera vegada en la història dues dimensions que avui anomenem llibertat religiosa i laïcitat de l'Estat. A continuació voldria proposar unes reflexions sobre la llibertat religiosa.

Constantí I. Mosaic a Santa Sofia de Constantinoble (s. X-XI)

El cardenal Angelo Scola, arquebisbe de Milà, en un escrit recent, recorda dos punts significatius de l'ensenyament de sant Ambrós, arquebisbe d'aquella seu. Aquest recordava als seus diocesans, en primer lloc, que els cristians han de ser fidels a l'autoritat civil; i, en segon lloc, que l'autoritat civil ha de garantir als ciutadans la llibertat religiosa, tant en el pla personal com en el pla social.

» aquesta imatge parla

Ara que celebrem els 50 anys de l'inici del Vaticà II, és oportú recordar que la declaració *Dignitatis Humanae* d'aquest Concili va constituir una fita important en la definició de la llibertat religiosa. Aquest document conciliar va significar la superació de la doctrina clàssica de la tolerància i va reconèixer que «la persona humana té dret a la llibertat religiosa».

Com afirma Nikolaus Lobkowitz, «la qualitat extraordinària de la declaració conciliar consisteix en haver passat, en el tema de la llibertat religiosa, de la noció de veritat a la dels drets de la persona humana». Si l'error no té drets, una persona té drets fins i tot quan s'equivoca. No es tracta d'un dret davant de Déu, sinó d'un dret respecte de les altres persones, la comunitat i l'Estat.

Malgrat fa tants segles de l'Edicte de Milà, el dret a la llibertat religiosa no és pas reconegut en el món d'avui. I els cristians són un dels col·lectius que més pateix per aquesta mancança. Segons dades recents, prop de 350 milions de cristians pateixen persecució o discriminació religiosa actualment. I el papa Francesc, en una de les seves allocucions a l'hora de la pregària de l'*angelus*, ha expressat la seva solidaritat amb els cristians perseguits, de vegades fins a la immolació de la seva vida.

Voldria remarcar que diversos estudis han demostrat que entre llibertat religiosa i pau social hi ha una correlació molt estreta. Si l'Estat imposa restriccions a l'exercici de la llibertat religiosa, augmenten els conflictes de contingut religiós. Tot reconeixent la llibertat religiosa, avui a Europa es planteja la pregunta sobre quina és la millor política religiosa dels estats amb relació a les institucions religioses. Aquest serà tema d'un altre comentari.

† Lluís Martínez Sistach
Cardenal arquebisbe de Barcelona

ENTREVISTA

M. TERESA SOLÀ

El màrtir P. Grau

La Gna. Maria Teresa Solà i Franquesa, benedictina de Sant Pere de les Puel·les, rebé la Primera Comunió el 13 de setembre de 1936, de mans del P. Robert M. Grau, prior de Montserrat, que serà beatificat, amb altres 19 monjos, el proper 13 d'octubre a Tarragona.

Què recorda del dia de la Primera Comunió?

Va ser de catacumbes, al pastador de casa. Va ser molt emocionant. Hi havia quatre monjos: els pares Robert Grau i David Pujol, i els novicis Lluís Freixenet i Joan Parellada. Recordo que el P. Robert em feia aprendre de memòria l'acte de contrició: Senyor meu Jesucrist... Segurament que ho recordo perquè em costava; les oracions principals ja les sabia.

El seu pare s'interessà pels set monjos assassinats a Pedralbes, aquell juliol...

Efectivament, va anar a l'Hospital Clínic, al dipòsit de cadàvers, a reconèixer-los. Es va ocupar que rebessin sepultura. El P. Lluís Freixenet em va dir que des de la vorera del carrer anava resant els responsos. Acabada la guerra, el meu pare va portar els títols de propietat dels nínxols al P. Abat Antoni M. Marcet.

Quins són els seus sentiments davant la propera beatificació d'aquests monjos que vostè va conèixer?

No comptàvem que arribés la beatificació, perquè fa 76 anys. Ha estat una sorpresa agradable. El pare duia sempre a la cartera el retrat del P. Robert Grau, com a protector: era el seu *màrtir*. Com a anècdota del P. Grau, a casa hi havia el llibre *Jesucrist, ideal del monjo*, del beat D. Columba Marmion; després em vaig adonar que era traduït del francès pel P. Grau. Aquest llibre va ser decisiu per a la meua vocació benedictina. El tinc com una relíquia!

Oscar Bardají i Martín

JESÚS DE NATZARET

El Parenostre (IV)

Vingui el teu Regne

En aquesta petició reconeixem, abans que tota altra cosa, la primàcia de Déu: on no hi ha Déu, no pot haver-hi bé. On Déu no es fa visible, decau l'home i decau el món. En aquest sentit, diu el Senyor: «Cerqueu primer el regne de Déu i la seva justícia, i totes les altres coses us les donarà Déu de més a més» (Mt 6,33).

Vista des del trobament amb el Crist, aquesta petició s'aprofundeix encara més i esdevé més concreta. Ja hem vist que Jesús és el regne de Déu en persona; allà on ell és, hi ha el regne de Déu.

És demanar que seguim el Crist verament i així ro-manguem incorporats a la seva comunitat. Reinhold Schneider ho va expressar amb insistència, això: «La vida d'aquest regne és la vida del Crist que continua en els seus; en el cor que ja no s'alimenta de la força de vida del Crist, el regne fineix; en el cor que ell toca i transforma, les arrels de l'arbre inextirpable comencen a penetrar dins el cor. El regne és únic; consisteix únicament en el Senyor que és la seva vida, la seva força, el seu centre.»

Pregar pel regne de Déu és tant com dir a Jesús: deixa'ns que siguem teus, Senyor, penetra en nosaltres, viu en nosaltres; reuneix la humanitat dispersa en el teu cos, a fi que en tu tot se sotmeti a Déu i tu, llavors, puguis lliurar el tot al Pare. «Així Déu serà tot en tots» (1Co 15,26-28).

Joseph Ratzinger-Benet XVI
(*Jesús de Natzaret*, 1a part, Ed. Claret)

HECHOS DE VIDA

«Lo que más duele es la indiferencia»

Se llama Isaura Parga. Ha trabajado en la Clínica Barraquer. Madre de dos hijas. La pequeña, Sonia, de 17 años, murió de accidente cuando se dirigía a un encuentro de jóvenes en el Pilar de Zaragoza. Sobre esta, la religiosa mínima M.T. Alonso escribió el libro *Sonia: una muchacha que ha dejado huella*, con prólogo, en la 1.ª y 2.ª edición, del cardenal Jubany y, en la 3.ª, del cardenal Martínez Sistach.

Actualmente Isaura es laica misionera de la Caridad, de M. Teresa de Calcuta. Durante una entrevista por Radio Barcelona (O.M. 666, SER) en el programa *Valors Humans* —domingos de 22 a 23 h— contaba que fue a India, a Calcuta, a la Casa Madre, y que una religiosa le dijo que un sacerdote de EE.UU. les predicaría los ejercicios espirituales. Que dicho sacerdote, siendo joven, había sido un empresario de éxito, pero cayó en la droga, se arruinó y acabó en la indigencia total, y pedía limosna en la calle. Manifestó:

—«Lo que más me dolía, en el alma, no era ser pobre, excluido; lo que resultaba más doloroso y humillante era ver pasar a la gente con total *indiferencia*, *ser invisible*.»

Un autor ha definido la *indiferencia* como «broquel —distintivo, escudo— del egoísmo, del egoísta».

El valor de la palabra *prójimo* es inmenso. En la parábola del samaritano, Jesús pregunta: «¿Quién fue el prójimo para el pobre maltratado?» «Aquel que tuvo compasión». «Bien —le dice Jesús—, ve y haz tú lo mismo.»

J. M. Alimbau

LEX ORANDI, LEX CREDENDI

Fites del camí de Jericó

Un home llençat a la cuneta. El narrador no es mostra interessat per saber qui era aquell home ni quina vida ha portat. Només ens diu que havia estat assaltat i ferit, i ara es troba a la cuneta, al marge del camí, al marge de l'Església. Un sacerdot i un levita veuen el ferit, donen un tomb i passen de llarg (=ignoren el problema). Un samarità s'atura i l'atén. Probablement, aquell samarità va haver de canviar els seus plans (no va fer els negocis que volia), es va tacar amb la sang del ferit, va posar els seus béns al servei d'aquell home i el va ajudar amb escreix (=dóna més diners per si de cas fan falta, dos denaris, dos jornals a l'amo de la fonda).

Diàleg comunitari:

Ens atensem als pobres i marginats, als allunyats? Com? Deia Luther King que el sacerdot i el levita es devien preguntar: «Què em passarà si m'aturo a ajudar aquest home?» «Què li passarà si no m'aturo a ajudar-lo?»

Les nostres ocupacions, ¿ens impedeixen d'escoltar les altres paraules de Déu que són els pobres i marginats, que són els allunyats que agonitzen a la vora del camí? El bon samarità va canviar els seus plans, els seus projectes i fins es va tacar de sang per ajudar el ferit. Així es va fer pròxim del pròxim (proïsme). Estem disposats a alterar els nostres projectes per atendre els *ferits*? Com integrem en la nostra missió evangelitzadora la invitació de Jesús a fer de *samaritans*?

P. Ignasi Ricart, claretià

LECTURES MISSA DIÀRIA I SANTORAL

Accés al Breviari

- 17. ■ Dilluns** (litúrgia hores: 3a setm.) [2Co 6,1-10 / SI 97 / Mt 5,38-42]. Sant Gregori Barbarigo, bisbe de Bèrgam i de Pàdua (s. xvii); santa Emília Vialar, vg. fund. (1856); beat Pau Buralls, bisbe.
- 18. ■ Dimarts** [2Co 8,1-9 / SI 145 / Mt 5,43-48]. Sants Marc i Marcel·lià, germans mrs. a Roma; santa Marina, vg. i mr.
- 19. ■ Dimecres** [2Co 9,6-11 / SI 111 / Mt 6,1-6. 16-18]. Sant Romuald (s. x-xi), abat, nascut a Ravenna, fund. camaldulencs (EC, 980); sants Gervasi (o Gervàs) i Protasi, mrs.
- 20. ■ Dijous** [2Co 11,1-11 / SI 110 / Mt 6,7-15]. Sant Silveri, papa (536-537) i mr.; santa Florentina, vg.
- 21. □ Divendres** [2Co 11,18.21b-30 / SI 33 / Mt 6,19-23]. Sant Lluís Gonzaga (Màntua 1568 - Roma 1591), rel. jesuïta; sant Ramon de Roda (†1126), bisbe de Roda d'Isàvena.
- 22. ■ Dissabte** (□ Barcelona i Lleida) [2Co 12,1-10 / SI 33 / Mt 6,24-34]. Sant Joan Fischer (1469-1535), bisbe de Rochester, cardenal, i sant Tomàs More (1477-1535), pare de família i canceller d'Estat, mrs. a Anglaterra; sant Pau- lí de Nola (Bordeus 355 - Nola 431), bisbe, ordenat prevere a Barcelona.
- 23. ■ † Diumenge vinent**, XII de durant l'any (litúrgia hores: 4a setm.) [Za 12,10-11 / SI 62 / Ga 3,26-29 / Lc 9,18-24]. Sant Zenó, mr.; sant Josep Cafasso, prev. salesià; santa Agripina, vg. i mr. romana (s. iii).

DIUMENGE XI DE DURANT L'ANY

▶ Lectura del segon llibre de Samuel (2Sa 12,7-10.13)

En aquells dies, Natan digué a David: «Això diu el Senyor, Déu d'Israel: Jo t'he ungit rei d'Israel, i t'he salvat de les mans de Saül. He posat als teus braços la filla del teu senyor i les seves dones, t'he donat el poble d'Israel i de Judà i, si tot això fos poc, encara estava disposat a afegir-hi altres favors. Per què, doncs, has menyspreat el Senyor cometent això que és malvist per ell? Has fet matar Uries, l'hitita; has pres per esposa la seva dona, i a ell l'has fet matar amb l'espasa dels ammonites. Per això, ja que tu m'has menyspreat prenent per esposa la dona d'Uries, l'hitita, l'espasa no s'apartarà mai més de casa teva». David digué a Natan: «He pecat contra el Senyor». Natan li respongué: «Està bé: el Senyor passa per alt el teu pecat; no moriràs.»

▶ Salm responsorial (31)

R. Senyor, m'heu perdonat la culpa comesa.

Feliç el qui ha estat absolt de la falta / i ha vist sepultat el seu pecat. / Feliç l'home a qui el Senyor no té en compte la culpa, / i dintre seu ja no manté l'engany. R.

M'he decidit a reconèixer la falta, / no us he amagat més el meu pecat. / Tan bon punt m'ho he proposat, Senyor, / m'heu perdonat la culpa comesa. R.

En vós he trobat el meu recer. / Vós em guardeu del perill. / Tothom celebra al voltant meu / el goig de veure'm lliure. R.

Alegreu-vos, justos, celebren el Senyor; / homes rectes, aclameu-lo. R.

Jesús, invitat a casa d'un fariseu. Pintura de l'anomenat mestre de Robredo, Museu del Prado (Madrid)

▶ Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Galàcia (Ga 2,16.19-21)

Germans, sabeu que ningú no pot ser just perquè hagi complert les obres que mana la Llei, sinó només perquè ha cregut en Jesucrist. Per això nosaltres, jueus, hem cregut en Jesucrist, perquè ens faci justos, no el compliment de les obres de la Llei, sinó el fet d'haver cregut en Crist, ja que Déu no hauria pogut absoldre ni un sol home, si calia haver complert les obres que mana la Llei. Jo, per obra de la Llei, vaig morir pel que fa a la Llei, a fi de viure per a Déu. Estic clavat a la creu juntament amb Crist. La vida que ara visc, ja no és la meua; és Crist que viu en mi. La vida que ara visc en aquesta carn, la visc gràcies a la fe en el Fill de Déu, que m'ha estimat i s'ha entregat ell mateix per mi. No vull refusar la gràcia de Déu: Si algú pogués ser just per obra de la Llei, Crist hauria mort inútilment.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Lluç (Lc 7,36-8,3)

En aquell temps, un fariseu invità Jesús a menjar amb ell. Jesús, doncs, anà a casa del fariseu i es posà a taula. Hi havia al poble una dona que portava una vida pecadora. Quan sabé que Jesús era a taula a casa del fariseu, hi anà amb un gerret d'alabastre ple de perfum, i es quedà enrera plorant als peus de Jesús. Amb les llàgrimes començà de mullar-li els peus, i els hi eixugava amb els cabells; després li besava els peus i els hi ungia amb perfum.

El fariseu que havia convidat Jesús, en veure això, pensà: «Aquesta dona que el toca és una pecadora. Si ell fos profeta, sabria qui és i quina vida porta». Jesús li digué: «Simó, t'he de dir una cosa». Ell li contestà: «Mestre, digueu». Jesús continuà: «Dos homes devien diners a un prestador: l'un li devia cinc-cents monedes de plata, i l'altre, cinquanta. Cap d'ells no tenia res per pagar, i el prestador els perdonà el deute. Quin d'aquests et sembla que l'estimarà més?». Simó li respongué: «Jo diria que aquell a qui ha perdonat el deute més gran». Jesús li diu: «És així mateix.»

Llavors Jesús es girà cap a la dona i digué a Simó: «Veus aquesta dona? Quan he entrat a casa teua, tu no m'has donat aigua per rentar-me els peus, però ella me'ls ha rentat amb les llàgrimes i me'ls ha eixugat amb els cabells; tu no m'has rebut amb un bes, però ella, d'ençà que he entrat, no para de besar-me els peus; tu no m'has ungit el cap, però ella m'ha ungit els peus amb perfum. Per això et dic: Has vist que aquesta dona estima molt i és que eren molts els pecats que li han estat perdonats, però quan no hi ha tant a perdonar, no hi ha tant amor». Després digué a la dona: «Els teus pecats et són perdonats». Els altres que eren a taula començaren a pensar: «Qui és aquest, que fins i tot perdona els pecats?». Digué encara a la dona: «La teua fe t'ha salvat. Vés-te'n en pau.»

▶ Lectura del libro segundo de Samuel (2Sa 12,7-10.13)

En aquellos días, dijo Natán a David:

«Así dice el Señor Dios de Israel: Yo te unguí rey de Israel, te libré de las manos de Saúl, te entregué a la casa de tu señor, puse sus mujeres en tus brazos, te entregué la Casa de Israel y la de Judá, y por si fuera poco pienso darte otro tanto. ¿Por qué has despreciado tú la palabra del Señor, haciendo lo que a él le parece mal? Mataste a espada a Urías el hitita y te quedaste con su mujer. Pues, bien, la espada no se apartará nunca de tu casa; por haberme despreciado quedándote con la mujer de Urías.»

David respondió a Natán: «He pecado contra el Señor.» Y Natán le dijo: «Pues el Señor perdona tu pecado. No morirás.»

▶ Salmo responsorial (31)

R. Perdona, Señor, mi culpa y mi pecado.

Dichoso el que está absuelto de su culpa, / a quien le han sepultado su pecado; / dichoso el hombre a quien el Señor / no le apunta el delito. R.

Había pecado, lo reconocí / no te encubrí mi delito; / propuse: «Confesaré al Señor mi culpa», / y tú perdonaste mi culpa y mi pecado. R.

Tú eres mi refugio: me libras del peligro, / me rodeas de cantos de liberación.

Alegraos, justos, y gozad con el Señor, / aclamadlo, los de corazón sincero. R.

▶ Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Gálatas (Ga 2,16.19-21)

Hermanos:

Sabemos que el hombre no se justifica por cumplir la ley, sino por creer en Cristo Jesús. Por eso hemos creído en Cristo Jesús para ser justificados por la fe de Cristo y no por cumplir la ley. Porque el hombre no se justifica por cumplir la ley. Para la ley yo estoy muerto, porque la ley me ha dado muerte; pero así vivo para Dios.

Estoy crucificado con Cristo: Vivo yo pero no soy yo, es Cristo quien vive en mí. Y mientras vivo en esta carne, vivo de la fe en el Hijo de Dios, que me amó hasta entregarse por Mí. Yo no anulo la gracia de Dios. Pero si la justificación fuera efecto de la ley, la muerte de Cristo sería inútil.

▶ Lectura del santo evangelio según san Lucas (Lc 7,36-8,3)

En aquel tiempo, un fariseo rogaba a Jesús que fuera a comer con él. Jesús, entrando en casa del fariseo, se recostó a la mesa. Y una mujer de la ciudad, una pecadora, al enterarse de que estaba comiendo en casa del fariseo, vino con un frasco de perfume, y, colocándose detrás junto a sus pies, llorando, se puso a regarle los pies con sus lágrimas, se los enjugaba con sus cabellos, los cubría de besos y se los ungió con el perfume.

Al ver esto, el fariseo que lo había invitado se dijo: «Si este fuera profeta, sabría quién es esta mujer que lo está tocando y lo que es: una pecadora.» Jesús tomó la palabra y le dijo: «Simón, tengo algo que decirte.» El respondió: «Dímelo, maestro.» Jesús le dijo: «Un prestamista tenía dos deudores: uno le debía quinientos denarios y el otro cincuenta. Como no tenían con qué pagar, los perdonó a los dos. ¿Cuál de los dos lo amará más?». Simón contestó: «Supongo que aquel a quien le perdonó más.» Jesús le dijo: «Has juzgado rectamente.»

Y, volviéndose a la mujer, dijo a Simón: «¿Ves a esta mujer? Cuando yo entré a tu casa, no me pusiste agua para los pies; ella, en cambio, me ha lavado los pies con sus lágrimas y me los ha enjugado con su pelo. Tú no me besaste; ella, en cambio, desde que entró, no ha dejado de besarme los pies. Tú no me ungió la cabeza con ungüento; ella, en cambio, me ha ungió los pies con perfume. Por eso te digo, sus muchos pecados están perdonados, porque tiene mucho amor: pero al que poco se le perdona, poco ama.» Y a ella le dijo: «Tus pecados están perdonados.» Los demás convidados empezaron a decir entre sí: «¿Quién es este, que hasta perdona pecados? Pero Jesús dijo a la mujer: «Tu fe te ha salvado, vete en paz.»

COMENTARI

Aquesta dona estima molt i és perdonada

Déu perdona les males accions de les persones que es penedeixen dels seus errors. Ho veiem en la primera lectura i en l'evangeli d'avui.

A l'època de Jesús els àpats formals es feien a l'ús grecoromà: els comensals s'estiraven sobre divans al voltant d'una gran taula baixeta i així els peus, rentats amb aigua perfumada abans de l'ingrés a la sala, restaven a la part externa del cercle d'invitats. D'aquesta manera, la dona pecadora aprofita la situació de la gran afluència d'invitats i de criats per introduir-se a la casa i plorar als peus de Jesús tot perfumant-los.

L'actuació de la dona contrasta, en boca de Jesús, amb la de l'amfitrió envers ell en el moment d'entrar al banquet: no li han estat oferts els signes de màxima cortesia; és a dir, no l'han saludat amb un bes, no li han rentat els peus, ni li han ungit el cap.

L'amfitrió no s'estranya tant de la intrusió de la dona com de la ignorància de Jesús sobre la seva identitat, i posa en dubte la seva qualitat profètica. Jesús, que coneix els cors, respon amb una paràbola que posa en relació directa l'amor amb el perdó. Com més perdonat sigui un deutor, més agrairà i més estimarà aquell que li ha perdonat els seus deutes.

L'estranya actuació de la dona envers Jesús dins del convit és interpretada com una expressió de l'amor agrait

que sent envers Jesús. El contrast abans assenyalat ara troba la seva explicació: el fariseu no tenia res a agrair a Jesús i per tant l'ha acollit amb els signes mínims de cortesia, mentre que la dona, molt agraiada perquè era molt pecadora, s'ha esmerçat a mostrar el seu amor agrait a Jesús. Amb això la dona ha mostrat també la seva fe envers Jesús i aquesta fe ha estat causa de salvació.

Jesús l'acomia a pau perquè ha recomençat una vida nova. L'esment d'altres seguidors dona a entendre que també ella se'n fa, de seguidora de Jesús. I nosaltres, quins motius tenim per a estar agraïts a Jesús i com li expressem la nostra estimació?

Jordi Latorre, SDB

AGENDA

L'agenda més completa de la diòcesi la trobareu al web, o bé enfocant el telèfon mòbil en aquest codi QR que hi enllaça directament.

ACTES I CONFERÈNCIES

Vespres al Monestir de Sant Pere de les Puel·les. Dimarts 18 de juny (19.30 h), a les benetes del c/ Anglès, 55. Pregària en suport de les víctimes de la tortura, organitzada per l'ACAT (Acció dels Cristians per l'Abolició de la Tortura).

Sessions de reflexió de l'actualitat cultural i religiosa. Dilluns 17 de juny (19 h), amb Marçal Sintès, periodista, director del CCCB i professor de la Facultat de Comunicació Blanquerna (URL), a l'auditori de la Fundació Joan Maragall (c/ València 244, 1r).

Església de Sant Gaetà - P. Teatins. Diumenge 16 juny (18 h), concert de guitarra, amb Simón Maisano, a favor dels damnificats de La Plata (Argentina). (c/ Consell de Cent, 293).

Concert d'orgue. A la Pquia. de Sta. Maria del Remei (pl. Concòrdia 1, a les Corts), diumenge 16/6

DIETARI DEL PAPA FRANCESC

Una nova forma d'exercir l'ésser bisbe de Roma com a servei universal d'amor

El papa Joan Pau II, tot seguint la renovació eclesiològica del Concili Vaticà II, publicà el 1995 l'encíclica *Perquè tots siguin u*, que va sorprendre fortament, ja que demana cercar noves formes d'exercici del papat, de manera que, tot i mantenint la seva essència, faci possible el seu reconeixement també per part dels ortodoxos, els protestants i els anglicans.

En aquesta revisió, són significatius els tres textos bíblics en què Jesús es refereix a la missió de Pere. La base de tots ells és: «Tu ets Pere i sobre aquesta pedra edificaré la meua Església» (Mt 16,18). A partir d'aquí, es podria veure més el Papa Benet XVI amb la missió de «confirmar en la fe els teus germans» (Lc 23,32). I, en canvi, podria semblar més pertinent aplicar al Papa Francisc el text de Joan: «M'estimes?», amb la resposta «Vós sabeu que us estimo», confirmada pel «Pastura les meves ovelles» (Jn 21,15-17), imatge unida a Ignasi d'Antioquia, que a l'inici del s. II afirmava que «Roma presideix l'assemblea de l'amor que és l'Església». El Papa Francisc, doncs, seguint el Pere del quart Evangelí i d'Ignasi d'Antioquia, explicita el seu ministeri primàriament com a servei universal d'amor!

Dr. Salvador Pié

(18 h), amb Montserrat Torrent. Obres de J.S. Bach, F. Mendelssohn i M. Durufé. Entrada lliure.

EXERCICIS I RECESSOS

Casa d'espiritualitat M. Antònia París (Missioneres claretianes). Exercicis espirituals, de l'1 al 10 de juliol, amb el P. Francisc Xamar, SJ (c/ Major de Sarrià, 169;

t. 932 937 212, c/e: misioneras-sarria@gmail.com).

IN MEMORIAM

Mn. Josep Lluís Molas i Navarro. Va morir a Teià (Maresme) el 7 de maig, als 66 anys. Fou vicari de diverses parròquies i

ANY DE LA FE

rector de St. Martí de Teià durant 23 anys. Dedicat plenament a la tasca pastoral, a la vida de la parròquia. Aquest any va organitzar dues activitats de l'arxiprestat de la Cisa: la trobada de catequistes al mes de febrer i la Pasqua arxiprestal al mes d'abril. El cardenal Martínez Sistach presidí la missa en sufragi de la seva ànima el dia 9 de maig al temple parroquial de Teià.

CONVIVÈNCIES

Seminari Menor de Barcelona.

Convivència d'escolans per a nois d'entre 9 i 16 anys, amb un to vocacional. De l'1 al 4 de juliol a la casa Josep Manyanet de Begues. Informació: Seminari Conciliar de Barcelona (t. 934 541 600; seminarimenor@arqbcn.cat).

PALABRA Y VIDA

Libertad religiosa y paz social

Celebramos este año el 1.700 aniversario del Edicto de Milán y es pertinente recordarlo y situar este acontecimiento en el marco de las relaciones entre religión y sociedad y entre la Iglesia y el Estado. Así se hizo en las recientes Jornadas de Actualidad Canónica, organizadas por la Asociación Española de Canonistas en la Universidad Pontificia de Comillas, en las que tuve el gozo de participar.

El llamado Edicto de Milán fue promulgado el 13 de junio del año 313 y, como nos explicaba en sus clases el eminente profesor de Derecho Romano Gabrio Lombardi, «tiene una importancia trascendental, porque indica el *initium libertatis*, el inicio de la libertad en el mundo moderno».

Las disposiciones dadas por los emperadores Constantino y Licinio significaron no sólo el progresivo final de la persecución contra los cristianos, sino sobre todo el acta de nacimiento de la libertad religiosa. Podemos decir que con el Edicto de Milán surgieron por vez primera en la historia dos dimensiones que hoy llamamos libertad religiosa y laicidad del Estado. A continuación quisiera proponer unas reflexiones sobre la libertad religiosa.

El cardenal Angelo Scola, arzobispo de Milán, en un escrito reciente, recuerda dos puntos significativos de las enseñanzas de san Ambrosio, arzobispo de aquella sede. Este recordaba a sus diocesanos, en primer lugar, que los cristianos han de ser fieles a la autoridad civil; y, en segundo lugar, que la autoridad civil ha de garantizar a los ciudadanos la libertad religiosa, tanto en el plano personal como en el social.

Ahora que conmemoramos los cincuenta años del inicio del Vaticano II, es oportuno recordar que la declaración *Dignitatis Humanae* de este Concilio constituyó un jalón importante en la definición de la libertad religiosa. Este documento conciliar significó la superación de la doctrina clásica de la tolerancia y reconoció que «la persona humana tiene derecho a la libertad religiosa».

Como afirma Nikolaus Lobkowitz, «la extraordinaria cualidad de la declaración conciliar consiste en haber pasado, en el tema de la libertad religiosa, de la noción de verdad a la de los derechos de la persona humana». Si el error no tiene derechos, una persona tiene derechos incluso cuando se equivoca. No se trata de un derecho delante de Dios, sino de

un derecho con respecto a las demás personas, a la comunidad y al Estado.

A pesar de haber transcurrido tantos siglos desde el Edicto de Milán, el derecho a la libertad religiosa no es suficientemente reconocido en el mundo de hoy. Y los cristianos son uno de los colectivos que más sufre por esta carencia. Según datos recientes, cerca de 350 millones de cristianos sufren actualmente persecución o discriminación religiosa. Y el papa Francisco, en una de sus alocuciones a la hora del *ángelus*, ha expresado su solidaridad con los cristianos perseguidos, a veces hasta la inmolación de su vida.

Deseo subrayar que diversos estudios han demostrado que entre libertad religiosa y paz social hay una correlación muy estrecha. Si el Estado impone restricciones al ejercicio de la libertad religiosa, aumentan los conflictos de contenido religioso. Reconociendo la libertad religiosa, hoy en Europa se plantea la pregunta sobre cuál es la mejor *política religiosa* de los estados respecto a las instituciones religiosas. Este será el tema de otro comentario.

† **Lluís Martínez Sistach**
Cardenal arzobispo de Barcelona

laSalle AR Utilitzeu el QR per descarregar-vos al vostre mòbil l'aplicació La Salle AR per a iPhone o Android

Apunteu el vostre dispositiu a la fotografia que contingui la icona i descobriu-ne el contingut multimèdia